

Onderwerp Reactie college op initiatiefvoorstel Groen Links: "meer regie bij energie transitie bestaande bouw".	
Nummer	2018/624347
Portefeuillehouder	Sikkema, C.Y.
Programma/beleidsveld	4.1 Duurzame stedelijke ontwikkeling
Afdeling	ECDW
Auteur	Dijk, W.J.S. van
Telefoonnummer	023-5113912
Email	w.v.dijk@haarlem.nl
Kernboodschap	Op 23 november 2017 werd door de fractie van Groen Links het initiatiefvoorstel "meer regie bij energietransitie bestaande bouw" ingediend. Het initiatiefvoorstel vraagt in een plan van aanpak om regie op vier onderwerpen bij de transitie van aardgas naar andere energiebronnen in de bebouwde omgeving. Op 20 maart stuurde het college een reactie op het voorstel naar de Raadscommissie. In deze brief reageert het college op het initiatief voorstel, zoals toegezegd in de brief van 20 maart.
Behandelfoorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie Beheer Het thema Duurzaamheid is ondergebracht bij de commissie beheer. Het initiatief voorstel is in deze commissie toegelicht. Het college is verplicht op het voorstel te reageren. Na een eerste reactie op het initiatiefvoorstel in maart wordt in de nota aangegeven wat de voortgang is op de onderwerpen in het initiatiefvoorstel.
Relevante eerdere besluiten	N.v.t.
Besluit College d.d. 27 november 2018	1. het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

Inleiding

Op 23 november 2017 werd door de fractie van Groen Links het initiatiefvoorstel “meer regie bij energietransitie bestaande bouw” ingediend. Het initiatiefvoorstel vraagt in een plan van aanpak om regie op vier onderwerpen bij de transitie van aardgas naar andere energiebronnen in de bebouwde omgeving. Op 20 maart stuurde het college een reactie op het voorstel naar de Raadscommissie. In deze brief reageert het college op het initiatief voorstel, zoals toegezegd in de brief van 20 maart.

2. Kernboodschap

Het college reageert op het initiatief voorstel van Groen Links “meer regie bij energie transitie bestaande bouw” van 24 november 2017. Hierop is eerder gereageerd met een brief op 20 maart 2018

3. Consequenties

Hieronder zijn delen uit uw initiatiefvoorstel steeds cursief weergegeven waarna het antwoord van het college volgt. Voor een compleet beeld van de context voegen wij uw Initiatiefvoorstel bij deze antwoordbrief.

1. Haarlem Aardgasvrij communicatieplan

- *Haarlemmers met een koopwoning of Haarlemmers die een woning gaan kopen informeren omtrent de energiekansen in hun buurt;*
- *Mensen die een woning kopen krijgen automatisch informatie omtrent de energiekansen in hun buurt;*
- *Zodanig communiceren aan alle huiseigenaren dat zij alvast maatregelen nemen, maar alleen ‘no regret’ maatregelen, bijvoorbeeld:*
 - *Verbouw je woning zo dat hij geschikt is voor lage temperatuur verwarming.*
 - *Als je je ketel al moet vervangen: huur er dan een!*
 - *Plannen voor renovatie van je huis? Neem contact op met de gemeente, misschien is er in jouw wijk wel iets bijzonders aan de hand!*
- *Er wordt een pagina op de gemeentelijke site ingericht voor nieuwe Haarlemmers; ‘In Haarlem woon je Klimaatneutraal;*
- *Er wordt specifiek ingezet op het aantrekkelijker maken van energiebesparende maatregelen;*
- *De benodigde technieken worden aan de hand van voorbeeldwoningen zichtbaar gemaakt voor alle Haarlemmers. Hierbij wordt de mogelijkheid tot de uitbreiding van het duurzaamheidsloket in de Kweektuin meegenomen.*

Antwoord:

Met de communicatiecampagne www.haarlem.nl/gasvrij informeert en activeert het college de bewoners. Op de website kunnen Haarlemmers alles vinden over de verschillende oplossingen en bewonerservaringen. Ook worden de no-regret maatregelen hier benadrukt. De gemeente werkt

samen met de Huizenaanpak, Kennemer Energie en SpaarGas aan de communicatie naar de Haarlemmers.

Op 6 en 7 oktober was het duurzaamheidsfestival Mugfest. Het festival stond in het teken van 'duurzaam doen': ontdek wat je zelf kunt doen om bij te dragen aan een klimaatneutraal, aardgasvrij en circulair Haarlem. Meer informatie op <https://www.haarlem.nl/mugfest/>.

Op 3 en 10 november is de Nationale Duurzame Huizenroute, waar bestaande ambassadeurs die al jaren meedoen EN nieuwe ambassadeurs hun deuren openstellen voor stadsgenoten. In de showroom van de Huizenaanpak (www.huizenaanpak.nl) in de Waarderpolder kunnen Haarlemmers de benodigde technieken bekijken.

De Molenaarswoning in de Schoterveenpolder (oplevering 5 oktober) is een voorbeeldwoning. Deze ligt vlakbij de Haarlemmer Kweektuin. Het college zorgt voor een duidelijke link met het duurzaamheidsloket.

De mogelijkheden voor de actieve benadering voor huizenkopers wordt in gang gezet door het presenteren van de gemeentelijke plannen bij de NVM-makelaar jaarvergadering dit najaar. Hierbij is ook informatie voor makelaarskantoren beschikbaar. Deze informatie over aardgasvrij wonen komt ook in het gemeentelijke welkomstpakket.

In Meerwijk is gestart met de communicatie over het aanleggen van het warmtenet met bewonersbrief, artikel in wijkkrant en het oprichten van een klankbordgroep.

Vanuit de aanvragen bij VTH komen er ook veel vragen van bewoners/initiatiefnemers bij de gemeente binnen. We bieden bij VTH een workshop aan om de meest gestelde vragen in beeld te krijgen en antwoorden op te stellen. Deze vragen en antwoorden gaan ook naar het servicebedrijvenpunt.

Mijlpalen van de bovengenoemde activiteiten en producten zijn:

- Feb 2018 - Campagne 'Haarlem wordt steeds gasvrij' gestart
- Q4 2018 - Informatie over aardgasvrij wonen in gemeentelijk welkomstpakket
- Q2 2018 - showroom van de Huizenaanpak geopend
- Oktober 2018 - Molenaarswoning in de Schoterveenpolder opgeleverd
- Q4 2018 - Presentatie bij de NVM-makelaar jaarvergadering en informatie bij makelaarskantoren en in gemeentelijk informatie pakket
- 3 en 10 november 2018 - Nationale Duurzame Huizenroute
- 6 en 7 oktober 2018 - duurzaamheidsfestival Mugfest
- Elke vrijdagmiddag Duurzaamheidsloket Kweektuin

2. *Verder onderzoek naar de voorwaarden omtrent welk nieuw energie systeem waar het meest geschikt is.*

- *Ga hierbij verder dan de CE Delft studie; hierin zijn alle lage temperatuur warmtenetten genegeerd, terwijl deze juist een grote duurzame potentie hebben;*
- *Onderzoek de ruimtelijke inpassing van de nieuwe energiesystemen, zowel boven als onder de grond; gestreefd wordt naar oplevering hiervan in de zomer, uiterlijk eind september;*
- *Laat actieve burgers en wijken (zoals Ramplaankwartier) meedenken: zij weten of kunnen helpen onderzoeken welke opties ook op bewoners motivatie en acceptatie kunnen rekenen.*

Antwoord:

Op basis van de eerste Segovia studie uit 2016 van CE Delft wordt in 2018 verder in kaart gebracht wat en waar de kansen voor verschillende energiesystemen in de stad zijn. Hierbij worden ook lage temperatuur oplossingen meegenomen. Deze kansen, en de samenhang daartussen wordt tot grotere verbanden, koppelkansen en strategieën gesmeed. De strategie resulteert in een ruimtelijk vertaling op kaart van de impact van de maatregelen in de stad. De ruimtelijke impact wordt gebruikt voor de op te stellen Omgevingsvisie, en in het traject rondom de groei van de stad. Onderzocht wordt of deze kansenkaart bovendien interactief gemaakt kan worden voor de inwoners van Haarlem. Hiervoor onderzoeken we met de provincie welke applicatie hiervoor geschikt is. Bij het opstellen van deze strategie zijn we intensief met deskundigen en stakeholders in gesprek. In 5 ateliers rondom de thema's 'Wonen, Ruimtelijk, Nieuwbouw, Waarderpolder en stedelijke initiatieven' wordt de kansenkaart met stakeholders gemaakt. De ateliers vinden plaats in september en oktober.

Kansen en belemmeringen ondergronds zijn voor dit moment voldoende in kaart gebracht. Er is in deze fase geen behoefte aan aanvullende regels m.b.t. gebruik van de ondergrond. Stimuleren van het gebruik van kansen is belangrijker.

Met initiatieven uit de stad wordt actief samengewerkt en over en weer wordt hier veel geleerd. Zij denken ook mee in de ateliers.

Mijlpalen van de bovengenoemde activiteiten en producten zijn:

- Oktober 2018 - 5 ateliers met stakeholders, waaronder actieve burgers en wijken gerealiseerd
- December 2018 – Kansenkaarten met energiesystemen/bronnen per wijk/buurt

3. *Onderzoek de potentie van verschillende bronnen en systemen:*

- *Potentie WKO (zowel gesloten als open WKO);*

- *Breng in kaart wat de potentie (en praktische haalbaarheid) van WKO is per wijk;*
- *Breng in kaart in hoeverre individuele WKO systemen andere opties 'in de weg zitten';*
- *Onderzoek de potentie van geothermie, riothermie en restwarmte.*

Antwoord:

Voor WKO installaties is geen nader beleid m.b.t. verdringing nodig. WKO oplossingen worden als kansen meegenomen in de strategie zoals opgenomen onder punt 2.

Het college onderzoekt de mogelijkheden voor de inzet van geothermie als bron voor het warmtenet voor Schalkwijk/Meerwijk. Het onderzoek voert het college uit met het doel om te bepalen of geothermie voldoende kansrijk is om tot een proefboring over te gaan en met het doel om een kansrijke locatie te bepalen voor de proefboring. Hiervoor zijn we mede afhankelijk van andere overheden. Het college van B&W van Haarlem heeft op 25 juni 2018 het uitvoeringsplan Wijkaanpak Energietransitie Meerwijk goedgekeurd. Hiermee is een belangrijke stap voorwaarts gezet met de uitrol van een warmtenet in Meerwijk. Het warmtenet moet een open netwerk gaan worden, waarop verschillende warmtebronnen aangesloten kunnen worden. Als een goede geothermiebron gerealiseerd kan worden, zou deze een groot deel van de jaarlijks benodigde warmte kunnen leveren. Hiermee is de bron belangrijk voor de 'basislast' van het warmtenet. Daarnaast zijn bronnen benodigd voor de winterpieken. Ook duurt het mogelijk nog enkele jaren voor de geothermiebron gereed is, terwijl het aanleggen van het distributienet volgend jaar al begint. Om die reden wordt door het college ook enkele scenario's met een biomassacentrale uitgewerkt. De mogelijkheden van riothermie heeft het college met onze partners SpaarGas en TU Delft onderzocht voor het Ramplaankwartier. Dat onderzoek gaf een eerste inzicht in de potentie en beperkingen van riothermie. Een aanvullend onderzoek naar kansen voor riothermie in de stad wordt uitgevoerd. In de onder 2 genoemde studie van CE Delft wordt deze mogelijkheid, en tevens mogelijkheden voor restwarmte, verder verkend. Ook wordt een pilot m.b.t. warmte uit asfalt voorbereid.

Mijlpalen van de bovengenoemde activiteiten en producten zijn:

- 25 juni 2018 - Uitvoeringsplan Wijkaanpak Energietransitie Meerwijk goedgekeurd
- Q4 2018 aanbesteding seismische campagne
- Q4 2018 - Onderzoek naar mogelijkheden opwek met biomassa (hout en snoeiafval) voor Meerwijk in de vorm van een marktconsultatie en scenariostudie
- Q1 2019 - Definitie project Pilot Warmte uit asfalt

4. Onderzoek mogelijke (collectieve) financieringsvormen voor de transitie.

- *Deze transitie vraagt van bewoners om een investering. Het is daarom cruciaal dat hiervoor bepaalde financieringsvormen worden onderzocht. Dat kan bijvoorbeeld een verruiming van de criteria van de huidige duurzaamheids- monumenten- en/of startersleningen zijn (en/of het te*

lenen bedrag). Maar dat kan ook het uitwerken van een 'blauwdruk' voor voorfinanciering middels VvE-constructies zijn.

Antwoord:

De overstap van aardgas naar een gasvrij alternatief zal voor veel bewoners niet eenvoudig zijn.

Huiseigenaren zullen een investering moeten doen in het vervangen van de installaties van hun woningen. Het college werkt op een aantal niveaus aan financieringsconstructies. Op het niveau van huiseigenaren wordt, naast de duurzaamheidslening, gewerkt aan maatregelen voor bewoners 'met een kleine beurs' en de ontwikkeling van gebouw gebonden financiering.

Voor de Energietransitie Meerwijk wordt onderzocht binnen welke termijn eigenaren hun investering kunnen terugverdienen door besparing op hun energiekosten. Een financieringsregeling, mogelijk ondersteund door een subsidiebedrag, gekoppeld aan de woning, moet hiervoor worden ontworpen. De gemeente faciliteert en ondersteunt dit traject. Om mensen met een smalle beurs te helpen, krijgt de sociale energietransitie de komende tijd volop aandacht, zoals het opstellen van de nota Sociale energietransitie, het plan Duurzaam doen in Haarlem Oost en het werven van energiecoaches met iWoon (Q4 2018). Ook wordt actief gezocht naar subsidies voor grootschaliger ingrepen zoals warmtenetten, geothermie, etc..

Met Uitvoeringsplan Wijkaanpak Energietransitie Meerwijk is op 29 juni een aanvraag gedaan bij het ministerie van BZK voor een decentralisatie-uitkering als bijdrage voor het aardgasvrij(er) maken van de wijk Meerwijk. De subsidie is voor 2019 niet toegekend, dus de aanvraag zal volgend jaar weer ingediend worden. de ontwikkeling van het warmtenet ondervindt hierdoor gelukkig geen vertraging.

Ook wordt een regionale subsidie van de Provincie ingezet (Regionaal Energiebesparingsprogramma Woningbouw). Het betreft een subsidie op basis van cofinanciering om te komen tot een driejarenplan waarbij de bewustwording van de woningbezitters centraal staat. Tevens is een collegevoorstel gedaan voor een subsidie vanuit de gemeente voor particuliere woningbouw om hun woning energieneutraal te maken.

Mijlpalen van de bovengenoemde activiteiten en producten zijn:

- Q4 2018 - Onderzoek mogelijkheden financiering voor energietransitie
- Doorlopend - Uitvoering diverse beleidsactiviteiten i.h.k.v. sociale energietransitie
- Doorlopend – Zoeken naar subsidies

Ten slotte nog het volgende:

Het college bereidt een lokaal klimaat akkoord voor. Het akkoord wordt door de gemeente gesloten met stakeholders en bedrijven in de stad. Met dit klimaat akkoord wordt de ambitie van Haarlem gedeeld en afgestemd met de stad. Regelmatige monitoring en afstemming levert extra motivatie, resultaat en verbinding op tussen de verschillende partijen in Haarlem.

4. Vervolg

Het college licht met de informatienota toe dat de onderwerpen waarop om meer regie wordt gevraagd, zijn belegd binnen haar beleid op dit onderwerp.

5. Bijlagen

Brief aan de raad van 20 maart 2018